

ПЕДАГОГІЧНІ НАУКИ

УДК 378.14+37.014.5(4:477)

Н. Г. Сидорчук,
доктор педагогічних наук, доцент
(Житомирський державний університет імені Івана Франка)
sydorchukng@ukr.net

КОМПЕТЕНТІСНИЙ ПІДХІД ЯК КЛЮЧОВА ПАРАДИГМА УДОСКОНАЛЕННЯ ПІДГОТОВКИ ПРОФЕСІЙНИХ КАДРІВ

У статті подано характеристику компетентнісного підходу як ключової сучасної парадигми удосконалення підготовки професійних кадрів. На основі історико-педагогічного аналізу виділено етапи його інтеграції у освітній простір. У контексті загальної характеристики наголошено на потенціалі компетентнісного підходу як системоутворювального чинника для поєднання мотиваційно-когнітивних та поведінкових компонентів структури особистості, а також формування професійно значущих якостей особистості, що у комплексі забезпечує підвищення рівня соціальної успішності майбутнього фахівця, його конкурентоспроможність на європейському ринку праці, особистісне самовираження, саморозвиток, самореалізацію.

Ключові слова: компетентнісний підхід, парадигма, удосконалення, професійні кадри.

На сучасному етапі державотворення система освіти поставлена в умови, коли, з одного боку, необхідно зберегти попередні напрацювання вітчизняної освітньої системи, з іншого, – її необхідно зробити гнучкою та адаптивною, такою, яка б, задовольняючи потреби та інтереси особистості, відповідала запитам економіки, ринку праці, залишалася одним із ведучих факторів суспільного розвитку. Тому метою сучасної професійної освіти є не тільки навчити діяти, оволодіти професійною кваліфікацією, але й у більш широкому розумінні набути "компетентність, яка дає можливість знаходити вихід у будь-яких ситуаціях та працювати в групі" [1: 37]. Тобто в умовах ринкової економіки, яка вимагає швидкого входження молодого спеціаліста в професію, віддають перевагу не тільки високому рівню професійної кваліфікації фахівця, але й певним *професійно значущим якостям особистості*, що підвищують рівень його соціальної успішності, конкурентоспроможності на європейському ринку праці, відповідальності за результати професійної діяльності, особистісного самовираження, саморозвитку, самореалізації, а дослідники, відповідно, все частіше наголошують на необхідності поєднання мотиваційно-когнітивних та поведінкових компонентів структури особистості у ході обґрунтування моделі майбутнього фахівця.

Теоретичні висновки останніх десятиріч засвідчують, що підґрунтям для забезпечення нової парадигми професійної підготовки фахівців є *компетентнісний підхід*. Обґрунтовуючи його значення у одній з найбільш відомих програм, де беруть участь університети всіх країн Євросоюзу – проєкті "Надбудова освітніх структур", пріоритетним напрямом співпраці у галузі освіти європейські аналітики визначають чітке структурування загальних та спеціальних компетенцій випускників першого та другого циклів (рівнів) навчання – бакалаврів та магістрів. На їх думку, перевагами компетентнісного підходу є те, що він дозволяє зберігати гнучкість та автономію в архітектурі навчального плану, чим забезпечує *якість освіти* як підґрунтя майбутньої професійної діяльності [1: 37].

Значну увагу вивченню проблеми компетентнісного підходу в підготовці фахівця в останні роки було приділено В. І. Байденко, А. А. Вербицьким, І. О. Зимньою, І. Ф. Ісаєвим, Д. А. Івановим, А. Г. Кириловим, Н. А. Селезнєвою, Ю. Г. Татуром, В. Д. Шадриковим та ін. У статті подано характеристику компетентнісного підходу як ключової сучасної парадигми удосконалення підготовки професійних кадрів.

Як зазначає І. О. Зимня, *орієнтована на компетенції освіта* (освіта, заснована на компетенціях: *competent-based education* – CBE) формувалася в Америці у загальному контексті запропонованого Н. Хомським у 1965 р. (Массачусетський університет) поняття "компетенція" стосовно теорії мови та трансформованої граматики (лінгвістична або мовна компетенція), що ґрунтувалося на знаннях, інтелектуально і особистісно обумовленому досвіді соціально-професійної життєдіяльності людини [2; 3; 8; 4: 2].

Але, відповідно до словника Merriam-Webster, перші згадки терміну "*компетенція*" відносяться до 1605 р. У той же час, І. О. Зимня стверджує, що поняття компетентності пов'язане ще з ім'ям Арістотеля, який вивчав "можливості стану людини, що позначається грецьким "*atere*" – сила, яка так розвивалася і вдосконалювалася, що ставала *характерною рисою особистості*" [3: 15; 5].

На початку ХХ століття поняття компетентності широко використовується в побуті та літературі. Так, "Полный словарь иностранных слов, вошедших в употребление в русском языке" (1907 р.), визначає компетенцію як "достатню обізнаність, необхідну для того, щоб вирішувати питання у відомій області й висловлювати ґрунтовні судження з приводу певного кола явищ" [6], "Словарь иностранных слов" 1933 р. дає визначення компетенції як кола повноважень певної установи або особи [7: 867].

Однак в освітньому середовищі поняття "компетентність" і "компетенція" отримали своє поширення лише в 60-70-х роках ХХ століття як результат інтенсивного розвитку економічних процесів (нових економічних стосунків, створення нових підприємств) та науково-технічного процесу. Відповідно, аналіз досліджень, проведених у межах зазначеної проблеми (Р. Уайт, Дж. Рамен, В. І. Байденко, Н. В. Кузьміна, А. К. Маркова, А. В. Хуторської та ін.), дозволив умовно виділити три етапи становлення компетентнісного підходу у освіті.

Перший етап (1960-1970 рр.) характеризується введенням у науковий обіг категорії "компетенція". Деякі дослідники вважають, що цей факт пов'язаний із запуском СРСР штучного супутника Землі у 1957 році, у наслідок чого з'явилася різка критика системи американської освіти, відповідно на яку й стало започаткування нової освітньої парадигми. А вже у 1959 році Р. Уайт у роботі "*Motivation reconsidered: The concept of competence*" ("Перегляд поняття мотивації: концепція компетентності") [8] уперше наповнює поняття компетентність особистісним змістом, чим створює передумови розмежування понять компетенція і компетентність.

У 1965 році М. Хомський вводить поняття "*компетенції*" в теорію мови, а мовну компетенцію (*competence*) семантично протиставляє "вживанню мови" (*performance*) у контексті своєрідного протиставлення "мови" та "слова" [4: 2]. З цього часу в руслі трансформаційної граматики та теорії навчання мовам розпочинається дослідження різних видів мовної компетенції, вводиться поняття "комунікативної компетентності" (Д. Хаймс) [9], а на підставі ідей М. Хомського, висловлених у праці "Аспекти теорії синтаксису", в 70-ті роки минулого століття в Америці здійснюється перехід до компетентнісно орієнтованої освіти [4: 2].

Фактично саме у 1960-1970 роках уводяться у науковий обіг категорії "компетентність" і "компетенція", закладається розуміння їх сутнісної характеристики, створюються передумови розведення зазначених термінів, з'являється нове поняття "комунікативна компетентність".

Другий етап відносять до 1970-1990 рр. Загалом він характеризується використанням категорій компетенція і компетентність не тільки у теорії та практиці навчання мови (особливо рідної), але й у сфері управління та менеджменту, в навчанні спілкуванню; розробляється зміст поняття "соціальні компетенції / компетентності".

Так, у 1984 році з'являється робота Джона Равена "Компетентність у сучасному суспільстві", де автор не тільки наводить розгорнуте визначення компетентності, але й викладає своє бачення природи компетентності, виділяє види компетентностей та здійснює їх класифікацію. Компетентність трактується Дж. Равеном як життєвий успіх у соціально значущій галузі [10: 253]. Він окреслює 39 видів компетентностей, які ототожнює з "мотивованими здібностями". Серед них: здатність до самоосвіти, самоконтроль, критичне мислення, готовність до вирішення складних проблем, впевненість у собі, наполегливість, здатність до спільної роботи, персональна відповідальність та ін. [10: 253, 281-296]. Зазначену роботу вважають базовою для розробки проблеми компетентнісного підходу в освіті для дослідників усього світу, в тому числі й на пострадянському просторі.

Тому, *третій етап* вивчення компетентності як наукової категорії галузі освіти, який розпочався в 90-ті роки минулого століття, пов'язують з дослідженнями А. К. Маркової (1993, 1996), в яких у загальному контексті психології праці стає предметом спеціального всебічного розгляду професійна компетентність [11]. У 1990 році виходять роботи Н. В. Кузьміної та Л. А. Петровської, де компетентність розглядається як "властивість особистості". Розробкою проблеми компетентності в цей час займаються Л. П. Алексєєва, Л. М. Мігіна та ін. Поняття компетентності у наукових доробках зазначеного періоду нерозривно пов'язане з поняттям професіоналізму.

У цей же час відбувається утвердження компетентнісного підходу на світовій арені, а у матеріалах ЮНЕСКО наводиться коло компетенцій, які розглядаються як бажаний результат освіти [*Реформи и развитие высшего образования: Программный документ ЮНЕСКО, 1995; Доклад международной комиссии по образованию, представленный для ЮНЕСКО, "Образование: сокрытое сокровище", ЮНЕСКО, 1997*].

Прообразом *сучасних уявлень* щодо змістової інтерпретації компетентнісного підходу вважаються ідеї загального й особистісного розвитку, сформульовані в контексті психолого-педагогічних концепцій розвивальної та особистісно-орієнтованої освіти. У цьому зв'язку компетенції розглядаються як наскрізні, поза-, над- і метапредметні утворення, які інтегрують як традиційні знання, так і різного роду узагальнені інтелектуальні, комунікативні, креативні, методологічні, світоглядні та інші вміння [12].

Базову концепцію компетентнісного підходу, услід за Н. Хомським, В. Худмакер (Mr. Walo Hudmacher) визначає, характеризуючи поняття компетенції. На його думку, воно, включене у

ряд таких понять, як "уміння", "компетентність", "здібність", "майстерність", саме за змістом залишається невизначеним чітко. Водночас підкреслює науковець, всі дослідники погоджуються з тим, що поняття "компетенція" ближче до понятійного поля "знаю як", ніж до поля "знаю, що" [13].

У 1984 р. англійський учений Дж. Равен констатував, що компетентнісний підхід має розглядатися на стику педагогічної та психологічної наук. Саме Дж. Равен запропонував першу систематизацію компетентнісного підходу за наступними ознаками: формування компетентності на різних вікових етапах розвитку людини; умови, необхідні для формування та розвитку компетентності. Спираючись на сформульовані тези, дослідник розглядає різні види компетентності: когнітивні (визначення перешкод на шляху досягнення цілей), афективні (задоволення від роботи) і вольові (наполегливість, рішучість, воля) [10: 27-41].

Широкого ж застосування компетентнісний підхід у Великобританії набув з 1995 року. У цей час чітко виділяються ключові компетенції – *key skills*, серцевинні (активні) компетенції – *core skills*, основні компетенції – *base skills*. За такого підходу ключові компетенції діляться на дві групи: комунікаційні (обчислювальні навички, робота з інформаційними технологіями) і базові – компетенції широкого профілю (робота в групі, вміння приймати рішення тощо).

Сьогодні у Великобританії стандарт освіти не фіксує знаневі досягнення учнів, як це прийнято на пострадянському просторі, а визначає позитивний вектор розвитку учнів. Відповідно, виділяються різні рівні їх підготовки. В ідеалі на вищому рівні випускник повинен вміти вибудовувати стратегію діяльності, оперативно вирішувати проблеми (ці дві перші вимоги стосуються не тільки професійної діяльності, але й повсякденного життя), управляти колегами і підтримувати їх мотивацію на ефективну роботу [14].

У США особлива увага приділяється компетентності у галузі нових інформаційних технологій. Освітня політика цієї країни у межах зазначеної проблеми орієнтована на те, що в умовах постійно зростаючого обсягу інформації, способів її доставки людині актуалізується вміння відбирати, аналізувати і використовувати різноманітні, часто суперечливі дані. Особливої уваги набуває проблема розробки "моделі компетентного робітника", що розглядається як та частина спектру індивідуально-психологічних якостей, яку становлять самостійність, дисциплінованість, комунікабельність, потреба у саморозвитку.

Переорієнтація системи освіти на компетентнісний підхід в останні роки відбувається й у Німеччині та Австрії. Основним шляхом розв'язання поставленого завдання у цих країнах є впровадження програми EVA, за якою особлива увага приділяється трансформації форм навчання з метою формування ключових компетенцій (у німецькомовних країнах – ключові кваліфікації) через: проектне навчання, збільшення академічних свобод учнів, поетапне навчання в рамках тижневого плану. Зміна форм навчання припускає посилення ролі викладача в педагогічному процесі, підвищення ініціативи та активності учнів [14].

Відповідно до "Оперативного переліку робіт і професій" у Франції працівник повинен мати певний набір різних технологічних базових та супутних компетенцій, що забезпечують виконання конкретної діяльності [15: 6-7].

В Японії вирішальне значення надають не професійним знанням, а характеру та людським якостям. У співбесіді необхідно показати уміння співпрацювати з людьми, здатність вписатися у психологічний клімат компанії, приймати її систему цінностей, старанність у виконанні професійних дій та доручень. Пріоритет віддають професійній спрямованості як підґрунтя кваліфікації фахівця [16].

Аналіз розвитку компетентнісного підходу в країнах Євросоюзу, США, Японії показав, що в розвинених країнах компетентнісний підхід розглядають як побудову траєкторії освітнього процесу з позицій розвитку особистості через мотивацію її саморозвитку, а його впровадження найбільшою мірою пов'язують з вимогами, що пред'являються до випускників систем загальної та професійної освіти самою особистістю, роботодавцем, державою, соціумом загалом.

У вітчизняній педагогіці традиційно навчальні досягнення тих, хто навчається, виражалися поняттями "знання", "вміння" і "навички" як такі. В якості терміна на вітчизняному ґрунті поняття *компетентність* починає використовуватися для опису кінцевого результату навчання тільки в останній чверті минулого століття в роботах Н. В. Кузьміної [17: 87-90], А. К. Маркової [11], Л. А. Петровської [18] та ін. У цей час у дослідженнях уже не просто йдеться про компетентність у різних сферах людської життєдіяльності (педагогічна компетентність, комунікативна, інформаційна), але й в кожній з них виділяються різні її види [19: 19].

На сучасному етапі модернізації системи освіти розвиток компетентнісного підходу у країнах пострадянського простору відбувається в руслі загальносвітових тенденцій, що визначені Болонською декларацією та цілим рядом міжнародних документів, що регламентують міжнародну співпрацю у галузі освіти та відзначають, що проста трансляція знань, умінь і навичок уже недостатня для підготовки кваліфікованого спеціаліста [20: 23-29.].

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ ТА ЛІТЕРАТУРИ

1. Делор Ж. Образование – сокровище сокрытое. UNESCO, 1996 / Ж. Делор // Университетская книга – 1997. – №4 – 37 с.

2. Зимняя И. А. Педагогическая психология / И. А. Зимняя. – М. : Логос, 2004. – 384 с.
3. Зимняя И. А. Ключевые компетентности как результативно-целевая основа компетентностного подхода в образовании / И. А. Зимняя. – М. : Исследовательский центр проблем качества подготовки специалистов, 2004. – 42 с.
4. Хомский Н. Аспекты теории синтаксиса / Ноам Хомский. – М. : Изд-во Московского ун-та, 1972 (англ. 1965). – 259 с. – (Серия переводов ; вып. 1).
5. Аристотель. Никомахова этика : [в 4-х т.] / Аристотель. – Т. 4. – М. : Наука, 1983. – 347 с.
6. Попов М. Полный словарь иностранных слов, вошедших в употребление в русском языке (1907) [Электронный ресурс] / М. Попов. – Режим доступа : <http://www.inslov.ru/html-komlev/k/kompetentnost5.html>.
7. Словарь иностранных слов / [под ред. О. Ю. Шмидта]. – М. : Советская энциклопедия, 1933. – 1500 с.
8. White R. W. Motivation reconsidered : The concept of competence / R. W. White // Psychological review. – 1959. – № 66. – 55 p.
9. Hymes D. On Communicative Competence / D. Hymes // Sociolinguistics. – Harmondsworth : Penguin, 1972. – 253 p.
10. Равен Дж. Компетентность в современном обществе : выявление, развитие, реализация / Дж. Равен. – М. : Когито-Центр, 2002. – 400 с.
11. Маркова А. К. Психология профессионализма / А. К. Маркова. – М. : Международный гуманитарный фонд "Знание", 1996. – 308 с.
12. Козлова Н. В. Психолого-акмеологическое знание в системе высшего профессионального образования : [учеб. пособ. для слушателей дополнительной профессиональной образовательной программы получения дополнительной квалификации "Преподаватель высшей школы" и студентов психологических специальностей] [Электронный ресурс] / Н. В. Козлова. – Томск : Издательство ТПУ. – 2007. – 151 с.]. – Режим доступа : http://med-books.info/akmeologiya_769/psihologoakmeologicheskoe-znanie-sisteme.html.
13. Hudmacher Walo. Key competencies for Europe / Walo Hudmacher // Report of the Symposium Berne, Switzerland 27-30 March, 1996. Council for Cultural Cooperation (CDCC) // Secondary Education for Europe Strasbourg, 1997. – 99 p.
14. Компетентностный подход в современной психолого-педагогической науке при подготовке студентов к предпринимательству [Электронный ресурс]. – Режим доступа : <http://do.gendocs.ru/docs/index-259462.html>.
15. Quality education and competencies for Life (Workshop 3) Background Paper. – 2004. – P. 6-7.
16. Кудрявцева Т. В. Формирование профессиональной готовности менеджеров туризма в системе дополнительного образования : автореф. дисс. на соискание уч. степени канд. пед. наук : спец. 13.00.08 "Теория и методика профессионального образования" / Т. В. Кудрявцева. – Г., 1999. – 21 с.
17. Кузьмина Н. В. Профессионализм личности преподавателя и мастера производственного обучения / Н. В. Кузьмина. – М. : Высш. шк., 1990. – 119 с.
18. Петровская Л. А. Компетентность в общении : социально-психологический тренинг / Л. А. Петровская. – М. : Издательство Московского университета, 1989. – 216 с.
19. Софьина В. Н. Акмеологический подход к развитию профессиональной компетентности специалистов инженерного профиля : [монография] / В. Н. Софьина, В. А. Полянин. – Ковров : КГТА, 2008. – 220 с.
20. Згуровський М. З. Болонський процес : головні принципи та шляхи структурного реформування вищої освіти України / М. З. Згуровський. – К. : НТУУ "КПІ", 2006. – 544 с.

REFERENCES (TRANSLATED & TRANSLITERATED)

1. Delor Zh. Obrazovanie – sokrytoe sokrovishche. UNESCO, 1996 [Education is the Secret Treasure. UNESCO, 1996] / Zh. Delor // Universitetskaya kniga [University Book]. – 1997. – № 4 – S. 37.
2. Zimnyaya I. A. Pedagogicheskaya psikhologiya [Pedagogical Psychology] / I. A. Zimnyaya. – М. : Logos, 2004. – 384 s.
3. Zimnyaya I. A. Klyuchevyye kompetentnosti kak rezultativno-tselevaya osnova kompetentnostnogo podkhoda v obrazovanii [Key Competences as Resultative-Target Basis of the competence-Based Approach in Education] / I. A. Zimnyaya. – М. : Issledovatel'skiy tsentr problem kachestva podgotovki spetsialistov, 2004. – 42 s.
4. Chomskiy N. Aspekty teorii sintaksisa [Syntax Theory Aspects] / Noam Chomskiy. – М. : Izd-vo Moskovskogo un-ta, 1972 (angl. 1965). – 259 s. – (Seriya perevodov ; vyp. 1).
5. Aristotle. Nikomakhova etika [Nicomachean Ethics] : [v 4-kh t.] / Aristotle. T. 4 – М. : Nauka, 1983. – 347 s.
6. Popov M. Polnyy slovar' inostrannykh slov, voshedshykh v upotreblenie v russkom yazyke (1907) [Full Dictionary of Foreign Words, Used in the Russian Language] [Elektronnyy resurs] / M. Popov. – Rezhym dostupu : <http://www.inslov.ru/html-komlev/k/kompetentnost5.html>.
7. Slovar inostrannykh slov [Dictionary of Foreign Words] / [pod red. O. U. Shmidta]. – М. : Sovetskaya entsiklopediya, 1933. – 1500 s.
8. White R. W. Motivation reconsidered : The concept of competence / R. W. White // Psychological review. – 1959. – № 66. – 55 p.
9. Hymes D. On Communicative Competence / D. Hymes // Sociolinguistics. – Harmondsworth : Penguin, 1972. – 253 p.
10. Raven J. Kompetentnost v sovremennom obshchestve : vyyavlenie, razvitiye, realizatsiya [Competence in the modern Society : Exposition, Development, Realization] / J. Raven. – М. : Kogito-Tsentr, 2002. – 400 s.
11. Markova A. K. Psikhologiya professionalizma [Professional Psychology] / A. K. Markova. – М. : Mezhdunarodnyy gumatarnyy fond "Znanie", 1996. – 308 s.
12. Kozlova N. V. Psikhologo-akmeologicheskoe znanie v sisteme vysshego professionalnogo obrazovaniya [Psychological Acmeological Knowledge in the System of Higher Professional Education] [Elektronnyy resurs] : [ucheb. пособ. dlya slushateley dopolnitelnoy professionalnoy obrazovatelnoy programmy polucheniya dopolnitelnoy kvalifikatsii "Prepodavatel vysshey shkoly" i studentov psikhologicheskikh spetsialnostey] / N. V. Kozlova. – Tomsk : Izd-vo TPU. – 2007. – 151 s. – Rezhym dostupu : http://med-books.info/akmeologiya_769/psihologoakmeologicheskoe-znanie-sisteme.html.

13. Hudmacher Walo. Key competencies for Europe / Walo Hudmacher // Report of the Symposium Berne, Switzerland 27-30 March, 1996. Council for Cultural Cooperation (CDCC) // Secondary Education for Europe Strasbourg, 1997. – 99 p.
14. Kompetentnostnyy podkhod v sovremennoy psikhologo-pedagogicheskoy nauke pri podgotovke studentov k predprinimatelstvu [The Competence-Based Approach in the Modern Psychological-Pedagogical Science while Preparing Students to Business Activity] [Elektronnyy resurs]. – Rezhym dostupu : <http://do.gendocs.ru/docs/index-259462.html> – 18.07.2010.
15. Quality education and competencies for Life (Workshop 3) Background Paper. – 2004. – P. 6–7.
16. Kudryavtseva T. V. Formirovanie professionalnoy gotovnosti menedzherov turizma v sisteme dopolnitelnogo obrazovaniya [Tourism Managers Professional Preparation Formation in the System of Additional Education] : avtoref. diss. na soiskanie uch. stepeni kand. ped. nauk : spets. 13.00.08 "Teoriya i metodika professionalnogo obrazovaniya" / T. V. Kudryavtseva. – G., 1999. – 21 s.
17. Kuzmina N. V. Professionalizm lichosti prepodavatelya i mastera proizvodstvennogo obucheniya [Personal Professionalism of a teacher and a Master of Industrial Training] / N. V. Kuzmina. – M. : Vyssh. shk., 1990. – 119 s.
18. Petrovskaya L. A. Kompetentnost v obshchenii : sotsialno-psikhologicheskii trening [Competence in Communication : Social-Psychological Training] / L. A. Petrovskaya. – Izdatelstvo Moskovskogo universiteta, 1989. – 216 s.
19. Sofina V. N. Akmeologicheskii podkhod k razvitiyu professionalnoy kompetentnosti spetsialistov inzhenernogo profilya [Acmeological Approach to the Engineering Specialists' Professional Competence Development] : [monografiya] / N. V. Sofina, V. A. Polyaniin. – Kovrov : KGTA, 2008. – 220 s.
20. Zgurovskyy M. Z. Bolonskiy protses : golovni printsypy ta shlyakhy strukturuvannya reformuvannya vyshchoyi osvity Ukrayiny [Bologna Process : Main Principles and Ways of structuring of Higher Ukrainian Education Reformation] / M. Z. Zgurovskyy. – K. : NTUU "KPI", 2006. – 544 s.

Матеріал надійшов до редакції 03.03. 2015 р.

Сидорчук Н. Г. Компетентностный подход как ключевая парадигма усовершенствования подготовки профессиональных кадров.

В статье представлена характеристика компетентностного подхода как ключевой современной парадигмы усовершенствования подготовки профессиональных кадров. На основе историко-педагогического анализа выделены этапы его интеграции в образовательное пространство. В контексте общей характеристики акцентировано внимание на потенциале компетентностного подхода как системообразующего фактора для мотивационно-когнитивных и поведенческих компонентов структуры личности, а также формирования профессионально значимых качеств личности, что в комплексе обеспечивает повышение уровня социальной успешности будущего профессионала, его конкурентоспособность на европейском рынке труда, личностное самовыражение, саморазвитие, самореализацию.

Ключевые слова: компетентностный подход, парадигма, усовершенствование, профессиональные кадры.

Sydorchuk N. G. The Competence Approach as the Key Paradigm of Improving the Professional Personnel's Preparation.

The paper presents the description of the competence approach as the key paradigm of the professional training modern improvement. On the basis of the historical and pedagogical analysis the stages of its integration into the educational space are highlighted. In the context of the general characteristics the potential of the competence-based approach as the backbone factor for the motivational and cognitive and behavioral components of the personal structure, as well as the formation of personal professional significant qualities, which in the combination provides the greater social success of future professional, his/her competitiveness in the European labor market, personal self-expression, self-development, self-realization, are emphasized.

Key words: competence approach, paradigm, improvement, professional personnel.